TEXTUL NARATIV LITERAR • MOMENTELE SUBIECTULUI

FIȘĂ DE LUCRU

A. Explorează fragmentele de mai jos, desprinse dintr-o poveste despre curaj, și asociază fiecăruia momentul subiectului potrivit (expoziție, intrigă, desfășurarea acțiunii, punct culminant, deznodământ):

- „Pe creasta unui deal stâncos, tânărul ceasornicar Matei își îngrijea atelierul plin de rotițe strălucitoare. Zi de zi, el potrivea cu răbdare limbile ceasurilor din întregul târg.” → _____
- „Într-o seară furtunoasă, marele orologiu din turnul pieței s-a oprit brusc, iar o ceață deasă a început să se lase peste străzi, amenințând să înghită orașul.” → _____
- „Matei a urcat treptele abrupte ale turnului, a căutat piesa lipsă printre mecanismele uriașe, a înfruntat vântul tăios și a încercat mai multe chei până a găsit-o pe cea potrivită.” → _____
- „În clipa în care ultimul fulger a luminat cupola, băiatul a fixat rotița de aur în angrenaj, iar mecanismul a început să vibreze puternic sub mâinile lui.” → _____
- „Orologiul a bătut din nou miezul nopții, ceața s-a risipit ca prin farmec, iar locuitorii orașului l-au aclamat pe Matei pentru iscusința sa.” → _____

B. Demonstrează că stăpânești teoria literară, răspunzând clar și concis la următoarele întrebări:

- Ce rol are expoziționea la începutul unei opere narative și ce repere esențiale îi oferă cititorului?

- Cum recunoști intriga într-o povestire și în ce fel schimbă ea cursul întâmplărilor?

- Ce presupune desfășurarea acțiunii și de ce ocupă, de regulă, cea mai mare întindere a textului?

- Ce definește punctul culminant și ce emoții trezește acesta în sufletul cititorului?

- Prin ce se diferențiază deznodământul de punctul culminant în arhitectura subiectului?

C. Reconstituie firul narativ! Mai jos sunt amestecate rezumatele celor cinci momente ale subiectului dintr-o întâmplare. Ordonează-le logic și notează în dreptul fiecăruia etapa corespunzătoare:

- „Elena a așezat busola la loc sigur în vitrina muzeului și a primit felicitările ghidului pentru cinstea ei.”
- „Fata a întrebat vizitatorii din sală, a verificat holul și a alergat până la intrare încercând să dea de urma proprietarului.”
- „Elena, o elevă pasionată de geografie, vizita în fiecare sâmbătă Muzeul Științelor din oraș.”
- „Cu inima cât un purice, chiar înainte ca ușile muzeului să se închidă, fata a descoperit pe spatele busolei sigiliul colecției oficiale a muzeului.”
- „Într-o dimineață, Elena a observat lângă o bancă din sala hărților o busolă veche din alamă, gravată cu inițiale misterioase.”

Ordinea corectă și denumirea momentelor:

_____

_____

_____

D. Fii tu autorul! Redactează un scurt text narativ (10–12 rânduri) pe o temă la alegere, în care să integrezi toate cele cinci momente ale subiectului. Marchează în paranteză numele fiecărei etape și folosește verbe la timpurile trecute învățate (imperfect, perfect compus, perfect simplu).

E. Asociază definiția potrivită! Completează coloana din dreapta a tabelului cu momentul subiectului descris în fiecare enunț (există o singură variantă corectă pentru fiecare rând):

Caracterizarea etapei narative	Momentul subiectului
● Reprezintă punctul de maximă intensitate a tensiunii narative, clipa în care deznodământul pare incert.	
● Fixează coordonatele spațio-temporale ale acțiunii și introduce personajele principale.	
● Aduce rezolvarea conflictului și restabilește echilibrul inițial al lumii fictive.	
● Constituie factorul declanșator care rupe echilibrul inițial și provoacă desfășurarea întâmplărilor.	
● Înlănțuie cele mai multe fapte, peripeții și încercări prin care trec personajele.	

F. Citește cu atenție textul de mai jos, apoi răspunde cerințelor formulate:

„Mara își petrecea fiecare vacanță la cabana unchiului său, la poalele munților, unde pădurea de brazi răsuna de cântecul păsărilor, iar ea explora potecile alături de cățelul ei, Norocel. Într-o după-amiază senină, pe când culegea zmeură la marginea poienii, Mara a observat că Norocel dispăruse fără urmă. Fata l-a strigat neîncetat, a cercetat tufișurile dese, a urmat urmele lăsate pe pământul umed și a cerut ajutorul unui pădurar întâlnit pe cărare. Respirația i s-a tăiat când a auzit un scâncet slab venind dintr-o râpă adâncă și l-a zărit pe Norocel blocat între două rădăcini. Cu sprijinul pădurarului, cățelul a fost ridicat teafăr la lumină, iar Mara l-a strâns în brațe fericită, hotărâtă să nu-l mai piardă din ochi.”

- Colorează enunțul care alcătuiește expoziționea și menționează ce elemente fixează acesta.
- Identifică intriga (elementul perturbator) care declanșează întreaga aventură.

_____

_____

- Precizează care este punctul culminant al întâmplării.

_____

_____

- Formulează, într-un enunț propriu, deznodământul textului.

_____

_____

_____